Fundacja „Drabina Rozwoju”
ul. Chmielna 2 lok.31, 00-020 Warszawa
www.drabina.org
Adres do korespondencji:
ul. Ratuszowa 11, 03-450 Warszawa

Tytuł lekcji: „Nie ma dzieci - są ludzie”. Opowieść o Januszu Korczaku i Prawach Dziecka.

Czas trwania: 45 minut

Cele lekcji:

Uczeń będzie wiedział:

- Kim był Janusz Korczak i dlaczego jest ważną postacią.
- Czym był "Dom Sierot" i jakie zasady w nim panowały.
- Na czym polegał "sąd koleżeński" i czym był "Mały Przegląd".
- Że dzieci mają swoje prawa, w tym prawo do szacunku i własnego zdania.

Co się zmieni po lekcji:

- Uczeń będzie potrafił wyjaśnić, co oznacza cytat Janusza Korczaka: „Nie ma dzieci - są ludzie”.
- Uczeń rozwinie umiejętność dyskusji na temat sprawiedliwości, szacunku i odpowiedzialności.
- Wzrośnie świadomość ucznia na temat własnych praw.

Metody i techniki nauczania:

- **Oglądowa:** pokaz animacji
- **Słowna:** rozmowa kierowana, pogadanka, burza mózgów.
- **Praktyczna:** praca z kartą pracy, tworzenie mapy myśli.
- **Aktywizująca:** drama (improwizowana scenka), dyskusja.

Uzupełniające środki dydaktyczne:

- Projektor i ekran do wyświetlenia animacji
- Karty pracy (Załączniki 1-2).
- Duży arkusz papieru lub tablica, kolorowe mazaki.
- Małe kartki papieru dla każdego ucznia.
- Przedmiot symbolizujący władzę sędziowską (np. mały młotek, dzwoneczek) do zabawy w sąd.

Projekt: **„Odkrywcza klasa - świat w zasięgu ręki”** - interaktywne pomoce dydaktyczne oraz materiały o charakterze edukacyjnym dla klas 1-3 w zakresie nauk przyrodniczych, ścisłych oraz astronomii i astronautyki
realizowany przez Fundację „Drabina Rozwoju”
Zadanie finansowane ze środków Ministra Edukacji w ramach programu pn. „Odkrywcy”

Fundacja „Drabina Rozwoju”
ul. Chmielna 2 lok.31, 00-020 Warszawa
www.drabina.org
Adres do korespondencji:
ul. Ratuszowa 11, 03-450 Warszawa

Przebieg lekcji

1. Wprowadzenie - Czy dorośli słuchają dzieci?

N: Nauczyciel wita uczniów i rozpoczyna lekcję od "burzy mózgów". Zadaje pytania pobudzające ciekawość.

- „Czy zdarzyło Wam się kiedyś czuć, że dorośli Was nie słuchają?”
- „Jak się wtedy czuliście?”
- „Czy mieliście świetny pomysł, ale ktoś Wam przerwał, mówiąc, że jesteście jeszcze dziećmi?”

U: Uczniowie dzielą się swoimi doświadczeniami.

N: Nauczyciel podsumowuje, że takie sytuacje bywają trudne i że dzisiaj poznają historię człowieka, który wierzył, że dzieci są najważniejsze na świecie i że zawsze należy ich słuchać.

- „Za chwilę obejrzymy krótki film o tym niezwykłym człowieku.”

2. Kim był Janusz Korczak i czym była "Republika Dzieci"?

N: Po zakończonej projekcji nauczyciel inicjuje rozmowę z uczniami, aby sprawdzić zrozumienie materiału.

- „Kim był bohater naszego filmu? Czym się zajmował?”

U: Uczniowie odpowiadają, że był lekarzem, że opiekował się dziećmi, że stworzył dla nich dom.

N: Nauczyciel systematyzuje wiedzę. Wyjaśnia, że Korczak był lekarzem, ale też pisarzem i wychowawcą, który chciał, aby dzieci były szczęśliwe.

- „Jak nazywał się dom, który stworzył Korczak? Dlaczego był on taki wyjątkowy?”
- „Nazwano go 'Republiką Dzieci'. Co to Waszym zdaniem mogło oznaczać?”

U: Dyskutują, że dzieci mogły tam o czymś decydować, że były traktowane poważnie, że miały swoje zasady.

N: Nauczyciel rozdaje uczniom **Kartę Pracy 1 (Republika Dzieci)**.

- „W parach zastanówcie się i napiszcie trzy zasady, które Waszym zdaniem mogły panować w takim domu, gdzie dzieci były szanowane.”

3. Sąd Koleżeński - Prawo do popełniania błędów

Projekt: **„Odkrywcza klasa - świat w zasięgu ręki”** - interaktywne pomoce dydaktyczne oraz materiały o charakterze edukacyjnym dla klas 1-3 w zakresie nauk przyrodniczych, ścisłych oraz astronomii i astronautyki
realizowany przez Fundację „Drabina Rozwoju”
Zadanie finansowane ze środków Ministra Edukacji w ramach programu pn. „Odkrywcy”

N: Nauczyciel opowiada o jednej z najbardziej niezwykłych zasad panujących w Domu Sierot.

- „Wyobraźcie sobie, że w tym domu działał prawdziwy sąd! Ale sędziami nie byli dorośli, tylko inne dzieci. Nazywał się sądem koleżeńskim.”

N: Nauczyciel inicjuje krótką zabawę w formie dramy. Wybiera jednego ucznia na sędziego (daje mu symboliczny młotek lub dzwoneczek). Przedstawia prosty problem:

- „Problem do rozwiązania: Tomek bawił się klockami. Ania podeszła i bez pytania zabrała mu jeden klocek, bo był jej potrzebny. Tomek popchnął Anię i ją uderzył. Jak myślicie, co zrobiłby taki sąd koleżeński? Czy ukarałby Tomka?”

U: Dyskutują nad rozwiązaniem.

N: Nauczyciel wyjaśnia, że w sądzie Korczaka nie chodziło o ukaranie, ale o zrozumienie, dlaczego tak się stało i jak można naprawić swój błąd.

- „Korczak uważał, że każdy ma prawo się pomylić, nawet dorosły. Ważne jest, żeby zrozumieć swój błąd i próbować go naprawić.”

4. Własny głos - "Mały Przegląd"

N: Nauczyciel kontynuuje opowieść o metodach Korczaka

- „Korczak dał też dzieciom ich własny, bardzo ważny głos. Założył dla nich gazetę. Jak się nazywała?”

U: "Mały Przegląd".

N: Nauczyciel rozdaje uczniom małe, czyste kartki papieru.

- „To była gazeta tworzona przez dzieci dla dzieci. Pisały w niej o swoich radościach, smutkach i o tym, co im się nie podoba. Gdybyście dzisiaj Wy tworzyli taki 'Mały Przegląd', o czym najważniejszym chcielibyście napisać dorosłym?”

U: Uczniowie przez kilka minut piszą (lub rysują) swoje anonimowe "artykuły". Nauczyciel zbiera kartki i odczytuje kilka z nich na głos, traktując je z pełną powagą.

5. Podsumowanie - "Nie ma dzieci, są ludzie"

N: Nauczyciel podsumowuje działalność Korczaka.

- „Te wszystkie niezwykłe pomysły - sąd koleżeński, gazeta, a przede wszystkim traktowanie dzieci z szacunkiem - stały się później podstawą najważniejszego dokumentu na świecie, czyli Konwencji Praw Dziecka.”

N: Nauczyciel rozdaje **Kartę Pracy 2 (Nasze Prawa)**.

- „Janusz Korczak uważał, że dziecko ma prawo do szacunku, prawo do zabawy, do nauki, a nawet do posiadania własnych tajemnic. Narysujcie proste symbole dla tych praw.”

N: Nauczyciel pyta uczniów, jak rozumieją najważniejsze hasło Korczaka, które padło na końcu filmu

- „Jak rozumiecie słowa: 'Nie ma dzieci - są ludzie'?”

U: Uczniowie dzielą się swoimi przemyśleniami.

N: Nauczyciel wyjaśnia, że oznacza to, iż dziecko, chociaż jest mniejsze i mniej wie, to czuje, myśli, kocha i cierpi tak samo jak dorosły, dlatego zasługuje na taki sam szacunek.

Fundacja „Drabina Rozwoju”
ul. Chmielna 2 lok.31, 00-020 Warszawa
www.drabina.org
Adres do korespondencji:
ul. Ratuszowa 11, 03-450 Warszawa

Karta Pracy 1: Republika Dzieci

Polecenie: Janusz Korczak stworzył "Dom Sierot", który nazwano "Republiką Dzieci". Dzieci czuły się tam bezpieczne, były kochane i szanowane. Jak myślisz, jakie trzy najważniejsze zasady mogły panować w takim domu? Napisz je.

1. _____

2. _____

3. _____

Projekt: **„Odkrywcza klasa - świat w zasięgu ręki” -** interaktywne pomoce dydaktyczne oraz materiały o charakterze edukacyjnym dla klas 1-3 w zakresie nauk przyrodniczych, ścisłych oraz astronomii i astronautyki
realizowany przez Fundację „Drabina Rozwoju”
Zadanie finansowane ze środków Ministra Edukacji w ramach programu pn. „Odkrywcy”

Fundacja „Drabina Rozwoju”
ul. Chmielna 2 lok.31, 00-020 Warszawa
www.drabina.org
Adres do korespondencji:
ul. Ratuszowa 11, 03-450 Warszawa

Karta Pracy 2: Nasze Prawa

Polecenie: Janusz Korczak jako jeden z pierwszych głośno mówił o tym, że dzieci mają swoje prawa. Poniżej znajduje się kilka z nich. Narysuj w tabeli prosty symbol (znak graficzny) dla każdego z podanych praw.

Prawo	**Twój symbol (rysunek)**
Prawo do szacunku	
Prawo do zabawy	
Prawo do nauki (i do popełniania błędów)	
Prawo do własnego zdania (bycia wysłuchanym)	
Prawo do tajemnicy	

Projekt: **„Odkrywcza klasa - świat w zasięgu ręki” -** interaktywne pomoce dydaktyczne oraz materiały o charakterze edukacyjnym dla klas 1-3 w zakresie nauk przyrodniczych, ścisłych oraz astronomii i astronautyki
realizowany przez Fundację „Drabina Rozwoju”
Zadanie finansowane ze środków Ministra Edukacji w ramach programu pn. „Odkrywcy”